

Ο ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (σελ.140-151)

Ορισμός: ο πολιτισμός που προήλθε από τη σύνθεση ελληνικών και ανατολικών στοιχείων ονομάστηκε ελληνιστικός και απέκτησε οικουμενικό χαρακτήρα.

2.1 Τα ελληνιστικά πνευματικά κέντρα

Κοινά χαρακτηριστικά των πόλεων που ιδρύθηκαν από τον Μ. Αλέξανδρο: οργανωμένο πολεοδομικό σύστημα, τείχη, ανάκτορα, γυμνάσια, παλαίστρες, θέατρα, βιβλιοθήκες, ιεροί χώροι.

Η Αλεξάνδρεια

Ίδρυση: 331 π.Χ. από τον Μ. Αλέξανδρο

Κάτοικοι: Έλληνες, Αιγύπτιοι και Εβραίοι

Ανάπτυξη: α) Οικονομία: εμπορικό λιμάνι. Ο **Φάρος** ένα από τα 7 θαύματα του αρχαίου κόσμου. β) Πολιτισμός: **Μουσείο** και **Βιβλιοθήκη**.

Χώρος συγκέντρωσης πνευματικών

Ανθρώπων, βοτανικός, ζωολογικός

Κήπος και χώροι για αστρονομικές μελέτες

Γραμματικοί: φιλόλογοι: καταγραφή

σχολιασμός αρχαίων κειμένων

Η εύκολη παροχή γραφικής ύλης (πάπυρος) → **μεγάλη παραγωγή χειρογράφων** (~ 500.000).

Η Αντιόχεια

Ίδρυση: 300 π.Χ. από τον Σέλευκο -4 συνοικισμοί → **Τετράπολις**.

Κάτοικοι: Μακεδόνες, Αθηναίοι, Κρήτες, Κύπριοι, Ασιάτες → **πολυπολιτισμικό κέντρο**.

Η Πέργαμος

Πρωτεύουσα του κράτους των Ατταλιδών στη Μ. Ασία.

Ανάπτυξη: κτισμένη σε οχυρωμένη ακρόπολη – 3 εξώστες.

- **Βιβλιοθήκη:** 200.000 χειρόγραφα. Η έλλειψη παπύρου → νέα γραφική ύλη, την περγαμηνή (επεξεργασία εμβρύου κατσίκας).
- **Μουσείο:** με τη σύγχρονη σημασία
- **Βωμός του Διός** (βλ. Πηγή 2, σελ.142)

2.2 Η γλώσσα (σελ. 142-143)

Κοινή Ελληνιστική ή Κοινή: < συγχώνευση ελληνικών διαλέκτων-ως βάση την αττική-> επικοινωνία των Ελλήνων μεταξύ τους και με τους γηγενείς → ενιαίο γλωσσικό σύστημα γραπτής και προφορικής επικοινωνίας. **Χρήση:** καθημερινότητα, συγγραφείς, διάδοση χριστιανισμού, **Βίβλος**.

2.3 Η θρησκεία (σελ. 143-144)

Λόγοι **πολιτικοί** και **κοινωνικοί** → νέες θρησκευτικές πεποιθήσεις.

Πολιτικοί: οι βασιλείς υιοθετούν τοπικές λατρείες και δοξασίες →εδραίωση της κυριαρχίας τους.

Κοινωνικοί: η αβεβαιότητα → ο άνθρωπος ελπίζει σε μία καλύτερη «ζωή» μετά το θάνατο.

Λατρείες: **1. Παραδοσιακές** **2. Μυστηριακές:** Ελευσίνα μυστήρια, Διονυσιακές τελετές, τα μυστήρια της Ίσιδας, του Μίθρα, της Κυβέλης. **3. Νέες:** η λατρεία του Σάραπη // Πλούτωνα.

Θρησκευτικός συγκρητισμός: η τεχνητή συνένωση ποικίλων θρησκευτικών δοξασιών. (ετυμολογία: συν + Κρής)

2.4. Τα γράμματα (σελ. 144-146)

Μαζική παραγωγή βιβλίων για α' φορά.

- ❖ **Αίτια:** 1. Η διάδοση και χρήση γραφικής ύλης (πάπυρος + περγαμινή)
2. Η δημιουργία πνευματικών κέντρων- Βιβλιοθήκες
- ❖ **Περιεχόμενο:** μίμηση έργων κλασικής εποχής
- ❖ **Γραμματικοί:** φιλόλογοι οι οποίοι αντέγραφαν και σχολίαζαν τα κείμενα των κλασικών.
- ❖ **Η ποίηση:** **1. ποιητές=** κόλακες των ισχυρών → υμνούσαν τους βασιλείς
2. μιμητές του ηρωικού έπους (Απολλώνιος ο Ρόδιος)
3. βουκολική ποίηση (Θεόκριτος), Αργοναυτικά
4. «Μίμοι», σάτιρα (Ηρώνδας)
5. επίγραμμα
6. νέα κωμωδία (Μένανδρος), σάτιρα ανθρώπινων χαρακτήρων
- **Η ιστοριογραφία:** **Πολύβιος ο Μεγαλοπολίτης** (ιστορία της εποχής) (βλ. Πηγή 3, σελ.145)
- ❖ **Η φιλοσοφία:** η Αθήνα σπουδαίο πνευματικό κέντρο, στο οποίο έρχονται σπουδαστές από διάφορα μέρη για φιλοσοφία.
- ❖ **Σχολές:**
 - ✓ **Ακαδημία Πλάτωνος** (υπάρχει ήδη από την κλασικά εποχή)
 - ✓ **Λύκειο του Αριστοτέλη** (υπάρχει ήδη από την κλασικά εποχή)
 - ✓ **Ποικίλη Στοά**, στωική φιλοσοφία, **Ζήνων** < η ζωή έχει μικρή αξία, γι' αυτό ο άνθρωπος πρέπει να είναι αυτάρκης και εγκρατής.

- ✓ **Κήπος του Επίκουρου:** η γνώση της φύσης βοηθάει τον άνθρωπο να απαλλαγεί από το φόβο και να έχει ψυχική ηρεμία. Η πνευματική απόλαυση → ευτυχία.

2.5. Οι επιστήμες (σελ. 146-148)

- ❖ **Γεωγραφία:**
 - ✓ Νέαρχος (στρατηγός του Μ. Αλεξάνδρου) παράπλου των ακτών του Ινδικού ωκεανού
 - ✓ Πυθέας ο Μασσαλιώτης φθάνει στο βορειότερο άκρο της Αγγλίας
 - ✓ Ερατοσθένης παγκόσμιο χάρτη
- ❖ **Αστρονομία:**
 - ✓ **Αρίσταρχος ο Σάμιος:** η σφαιρικότητα της γης και η διπλή κίνησή της
- ❖ **Μαθηματικά:**
 - ✓ **Αλεξάνδρεια Ευκλείδης, «Στοιχεία».**
- ❖ **Φυσικές επιστήμες:**
 - ✓ **Αρχιμήδης:** ειδικό βάρος σωμάτων, μοχλός, κάτοπτρο, κ.α.
- ❖ **Φυσιογνωστικές επιστήμες: Αλεξάνδρεια: βοτανικός και ζωολογικός κήπος**
 - ✓ **Ηρόφιλος:** νευρικό σύστημα και κυκλοφορία του αίματος
 - ✓ **Ιπποκράτης, 2^ο μ.Χ. ο Γαληνός από την Πέργαμο συστηματοποίησε.**

2.6 Οι τέχνες (σελ.148-151)

Στόχος: ο θαυμασμός και η προβολή των ανθρωπίνων συναισθημάτων.

Κέντρα: στην κυρίως Ελλάδα και νέα: η Ρόδος και η Πέργαμος.

Αρχιτεκτονική: κοσμικός χαρακτήρας, ανάγκες ηγεμόνων.

Έργα: ανάκτορα, στοές, θέατρα, αγορές, γυμνάσια, πολυτελείς κατοικίες.

Περιορίζονται οι ναοί.

Πλαστική: Εξωτερίκευση των ανθρωπίνων συναισθημάτων (αγωνία, πόνος) ≠ ηρεμία του 5^{ου} αι. π.Χ.. Έργα: το σύμπλεγμα του Λαοκόοντα, η Νίκη της Σαμοθράκης, ο «θνήσκων» Γαλάτης, .ά.

Ζωγραφική: 1. Τεχνική του ψηφιδωτού 2. Κοσμήματα (αργυρά, χρυσά) μίμηση ελιάς, δάφνης, μυρτιάς **3. Υαλουργία** «φουσητή».

(Τα επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου: **1. Οι κρεμαστοί κήποι της Βαβυλώνας, 2. Ο Φάρος της Αλεξάνδρειας, 3. Ο Κολοσσός της Ρόδου, 4. Το Μαυσωλείο της Αλικαρνασσού, 5. Ο ναός της Άρτεμης στην Έφεσο, 6. Η πυραμίδα του Χέοπος και 7. Το χρυσελεφάντινο άγαλμα του Δία στην Ολυμπία).**

